

«№69 ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ОРТА МЕКТЕБІ»КММ

БЕКІТЕМІН Абт
№69 жалпы білім беретін орта
мектеп директоры А.Абжалелова
Бұйрық» № ____ «__» ____ 2023

«География»
курсы бағдарламасы
7 кластарға арналған

АҚТӨБЕ 2023 ж

Түсінік хат

«География әлемі» қолданбалы курсы бағдарламасы 7 сынып оқушыларына арналған. Бағдарлама аптасына 1 сағат жылына 34 сағат өткізуге жоспарланған. ҚМЖ, КТЖ, оқушыға арналған дидактикалық тапсырмалардан тұрады. Аталған оқу бағдарламасында коммуникативтік әрекеттер мен дағдыларды жүзеге асыратын оқу мақсаттары ұсынылды.

Оқу мақсатына сәйкес орындалған тапсырмалар оқушының негізгі ақпаратты қабылдап, түсініп, мәселені сын тұрғысынан бағалап, өз көзқарасын, пікірін айтып, алған білімін қолдана алу деңгейіне жеткізеді.

Курс бағдарламасы Географияны зерттеу тәсілдері. Картография және географиялық деректер қоры. Атмосфера. Гидросфера. Литосфера. Биосфера. Табиғи – аумақтық кешендер. Әлеуметтік география. Экономикалық география. Саяси география негіздері мен елтану. Логикалық және пиза тапсырмалары, географиялық есептер бөлімдеріне қатысты тапсырмаларды кеңінен қамтиды.

Осы таңдау курсы бағдарламасын құрастырудағы негізгі мақсатым төмендетілген оқу бағдарламасымен оқу барысында сағат санының аз болуына байланысты, тақырыптарды ашып кеңінен қарастыруға мүмкіндіктер беру болды. Сонымен қатар пәндік олимпиадалар мен ҰБТ барысында логикалық тапсырмалар, географиялық есептер, функционалды сауаттылықты дамытуға негізделген тапсырмалар көп кездесетіндіктен осы бағдарламаны жазу қажеттілігі туындады.

Бағдарлама мақсаты:

География пәнінен алған білімдерін тереңдету. Өз бетінше материалдар жинауға және оны талдауға, қорытынды жасауға дағдыландыру.

Бағдарлама өзектілігі: Бағдарлама оқу материалдарын қайталайды. Саяси сауатты болады. Алған білімін қолдана алу деңгейіне жеткізеді. География пәні үшін басқа пәндермен салыстырғанда, картамен жұмыс талап етеді, сондықтан оқушылардың материктер мен дүние бөліктеріндегі және аралдардағы елдер мен халықтар жайында деректерді жинау, оларды сараптау, салыстыру, маңыздылығын бағалау басқа пәндермен байланыстыру оқушы үшін ерекше қызық. Оқушылар оқулықпен жұмыс істеу барысында географиялық әдебиеттер мен карталар, сызбалар, суреттер, интернет ақпараттарын пайдалану арқылы бір-бірімен білім алмасып, бір-бірінің оқуының ілгерлеуіне ықпал етеді.

Бағдарламадағы оқытудың міндеттері:

- Оқушының тұлға ретінде қалыптасуына әсер ету;
- Өз бетінше жұмыс істеуге және берілген тапсырмаларды жүйелі орындауға үйрену;
- Сұрақтарға жауап беру үшін сызба- нұсқаларды, карталарды пайдалана білуге дағдылану;
- Ақыл-ойын және ерік пен сезім белсенділігін арттыру;
- Оқушылардың танымдық қабілетін дамытып, қызығушылығын арттыру;
- Логикалық ойлау қабілеттерін арттыру;
- Географиялық тілде сөйлеу машығын қалыптастыру.

Бағдарлама бойынша оқушылар нені меңгеру керек:

1. Тақырыптың мақсаты мен міндетін толық ұғыну.
2. Түрлі кітапханалармен, мұражайлармен байланыс жасап, ғылыми еңбектермен танысу.
3. Географиялық тұрғыда түрлі талдау жасай білу.
4. Географиялық есептерді шығара білу.

Күтілетін нәтиже: «География» курсында оқушылар

1. Географиялық білімін жетілдіріп, түрлі тақырыптық карталармен жұмыс істеуді біледі;
2. Алған білімін ғылыми зерттеушілік жұмысқа бағыттайды;
3. Мамандыққа бағдар алуды үйренеді;
4. Әдебиеттер мен қосымша көрнекіліктерді тиімді пайдалану арқылы зерттеушілік қабілетін дамыта алады.

Бағдарламаның мазмұны мен құрылымы

«география» 7 класс

(Барлығы 34 сағат, аптасына 1 сағат)

1. Географияны зерттеу тәсілдері (2 сағат)

1. География әлеміне шолу
2. Географиялық тәжірибелер (жанартау атқылау құбылысы)

2. Картография және географиялық деректер қоры (4 сағат)

1. Piktchart сайты арқылы географиялық картолар құрастыру
2. Географиялық номенклатура
3. Google Earth Google Earth формасын пайдалана отырып, географиялық нысандарды табу, ара қашықтықты есептеу
4. Географиялық нысандардың ара қашықтығын есептеуге арналған есептер

3. Географиялық қабықтар (16 сағат)

1. Литосфера туралы түсінік
2. Литосфералық тақталар қозғалыстары туралы ұғым
3. Жергілікті жердегі литосфералық катаклизмдер
4. Атмосфера қабатының ерекшеліктері
5. Температураға арналған есептер
6. Атмосфералық қысымға арналған географиялық есептер
7. Бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылықты анықтауға арналған географиялық есептер
8. Гидросфераның маңыздылығы
9. Дүниежүзілік мұхиттың тереңдігіне арналған географиялық есептер
10. Тұздылыққа арналған географиялық есептер
11. Өзен шығынын есептеуге арналған географиялық есептер
12. Жергілікті жердің гидросферасы
13. Биосфера және оның құрамдас бөліктері
14. Жергілікті жердегі топырақ түрлері
15. Жергілікті жердегі топырақтың экологиялық проблемалары.
16. География сабағындағы логикалық есептер

4. Әлеуметтік география (6 сағат)

1. Көп ұлтты Қазақстан
2. Халықтардың табиғи және механикалық өсуіне байланысты есептер
3. Халықтың тығыздығына қатысты есептер
4. Халықтың орналасуына байланысты есептер
5. Жергілікті жердегі табиғи ресурстар
6. Жергілікті жердегі табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар.

5. Әлеуметтік экономикалық ресурстар (2 сағат)

1. Жергілікті жердің инфрақұрылымы
2. Жергілікті жердегі шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп

6. Саяси география негіздері мен елтану (4 сағат)

1. Дүниежүзінің саяси картасындағы Қазақстанның географиялық жағдайы
2. Дүние жүзінің саяси картасы
3. Географиялық қызықты есептер
4. Логикалық тапсырмалар

«География»

Барлығы 34 сағат, аптасына 1 сағат

7-класс

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1. Географияны зерттеу тәсілдері			7 ә
1	География әлеміне шолу	1	5.09
2	Географиялық тәжірибелер (жанартау атқылау құбылысы)	1	12.09
2. Картография және географиялық деректер қоры			
3	Piktochart сайты арқылы географиялық карталар құрастыру	1	19.09
4	Географиялық номенклатура	1	26.09
5	Google Earth Google Earth формасын пайдалана отырып, географиялық нысандарды табу, ара қашықтықты есептеу	1	3.10
6	Географиялық нысандардың ара қашықтығын есептеуге арналған есептер	1	10.10
3. Географиялық қабықтар			
7	Литосфера туралы түсінік	1	17.10
8	Литосфералық тақталар қозғалыстары туралы ұғым	1	24.10
9	Жергілікті жердегі литосфералық катаклизмдер	1	7.11
10	Атмосфера қабатының ерекшеліктері	1	14.11
11	Температураға арналған есептер	1	21.11
12	Атмосфералық қысымға арналған географиялық есептер	1	28.11
13	Бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылықты анықтауға арналған географиялық есептер	1	5.12
14	Гидросфераның маңыздылығы	1	12.12
15	Дүниежүзілік мұхиттың тереңдігіне арналған географиялық есептер	1	19.12
16	Тұздылыққа арналған географиялық есептер	1	26.12
17	Өзен шығынын есептеуге арналған географиялық есептер	1	9.01
18	Жергілікті жердің гидросферасы	1	16.01
19	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	1	23.01
20	Жергілікті жердегі топырақ түрлері	1	30.01
21	Жергілікті жердегі топырақтың экологиялық проблемалары.	1	6.02
22	География сабағындағы логикалық есептер	1	13.02
4. Әлеуметтік география			
23	Көп ұлтты Қазақстан	1	20.02
24	Халықтардың табиғи және механикалық өсуіне байланысты есептер	1	27.02
25	Халықтың тығыздығына қатысты есептер	1	5.03
26	Халықтың орналасуына байланысты есептер	1	12.03.19.03

27	Жергілікті жердегі табиғи ресурстар	1	2.04
28	Жергілікті жердегі табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар.	1	9.04
5.2 Әлеуметтік экономикалық ресурстар			
29	Жергілікті жердің инфрақұрылымы	1	16.04
30	Жергілікті жердегі шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп	1	23.04
6. Саяси география негіздері мен елтану			
6.1 Дүниежүзі елдері			
31	Дүниежүзінің саяси картасындағы Қазақстанның географиялық жағдайы	1	30.04
32	Дүние жүзінің саяси картасы	1	6.05
33	Географиялық қызықты есептер	1	14.05
34	Логикалық тапсырмалар	1	21.05
	Барлығы	34	

Пайдаланылған әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. А.Егорина, С.Нүркенова, Е.Шиминова. Алматы: РБК, 2017 ж. «География»/
2. Ш.Толыбекова, Г. Головинаның «География»
3. К.Каймулдинова, Б.Абдиманапов, С. Әбілмәжінованың «Қазақстан географиясы» 2019 ж

Қосымша әдебиеттер:

1. Адам және қоғам мәдениеті. Алматы. 2000 ж. География.
2. «Қазақстан мектебі» журналдар. 2000-2003 ж.ж.
3. Өсімдік – табиғат қазынасы. «Дидар» газет басылымдары. 2007-2008 ж.ж.
4. Экология және ана мен бала денсаулығы. 1991 ж.
5. География және табиғат. 2003-2008 ж.ж. ...
6. Н.И.Егоров. План и карта. - М., Просвещение, 1988. 7.В.И.Сиротин. Самостоятельные и практические работы по географии. М.Просвещение, 1991.
8. Б.С Добржицкий, Б.А Кондратьев. Практические работы по физической географии в средней школе. М. Просвещение, 1994.
9. А.А.Лобжанидзе, Г.М.Түсіпбекова. Физикалық география. Просвещение, 2008.
10. К.Мамырова, Ү.Сүйімбаева, Мазбаев О.Б. Физикалық география. Оқыту әдістемесі. Алматы «Атамұра», 2001.

«АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫНЫҢ БІЛІМ БӨЛІМІ» ММ
«ӘДІСТЕМЕЛІК КАБИНЕТ» КММ
«№69 ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ОРТА МЕКТЕБІ» КММ

«Ақтөбе қаласының білім бөлімі» ММ
2022 жылғы «16» 09
№ 302 бұйрығымен
БЕКІТІЛДІ

«Математикалық сауаттылық»
элективті курс бағдарламасы
II-сыныптарға арналған

АҚТӨБЕ 2022 ж

Бағдарлама негізі: Республикалық KAZBILIM орталығы оқу-әдістемелік құралына сүйене отырып, 11-сыныптарға «Математикалық сауаттылық» элективті курс бағдарламасы жасалды.

Құрастырған: «№69 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ-сі математика пәні мұғалімі Шамгонов Р.Ш.

Пайдаланушы: «№69 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ-сі математика пәні мұғалімі Шамгонов Р. Ш.

«Математикалық сауаттылық» элективті курс бағдарламасы «№69 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ – сі әдістемелік кеңесі отырысында талқыланды

Хаттама № 1 «29» тамыз 2022 ж.

«Математикалық сауаттылық» элективті курс бағдарламасы «№69 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ – сі педагогикалық кеңесі отырысында ұсынылды.

Хаттама № 1 «31» тамыз 2022ж

Мектеп директоры А.А Абжалелова

11-сыныпқа арналған «Математикалық сауаттылық» элективті курс бағдарламасы қалалық сараптамалық кеңес отырысында мақұлданды.

Хаттама № 2 « 15 » 09 2022 ж.

Сараптамалық кеңес төрағасы М.О.Косымбаева

№69 жалпы білім беретін орта мектептің математика пәні мұғалімі
Шамгонов Рахим Шамгоновичтің «Математикалық сауаттылық»
атты элективті курс бағдарламасына

П і к і р

Еліміздегі білім саласында болып жатқан өзгерістер әлемдік білім кеңістігімен ықпалдасуға негізделген және ол оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуды, математикалық сауаттылығын қалыптастыруды алға қойып отыр.

Математикалық функционалдық сауаттылық – оқушылардың алған білімдерін практикалық тұрғыда қолдана білуін, күнделікті өмірдегі қарапайым түсініктерден бастап, ғылыми және техникалық идеялар туралы ой-өрісі мен білімін дамытуды қамтиды.

№69 жалпы білім беретін орта мектептің математика пәні мұғалімі Шамгонов Рахим ұсынған «Математикалық сауаттылық» атты элективті курс бағдарламасы оқушылардың сабақта алған білімдерін практикалық тұрғыда жүзеге асыра білуі үшін күнделікті өмірдегі қарапайым түсініктерді математикалық модельдей білу дағдыларын қалыптастыру мақсатында құрылған.

Аптасына 1 сағаттан 10-шы сыныпта 36, 11-ші сыныпта 36 сағатқа есептеліп құрылған бұл курс бағдарламасы сандар теориясын, мәтін есептер, алгебралық және геометриялық мағынадағы есептер мен статистика және ықтималдықтар теориясы тақырыптарын қамтиды және түрлі деңгейдегі есептер шығарудың жолдарын қарастырады. Бағдарлама жоғарғы сынып оқушысының өмірлік жағдаяттарға құрылған тапсырмалар мен түрлі контекстерді математикалық тұрғыда түсіну, модельдеу және есептеп шығара білу қабілеттерін дамытуға бағытталған.

Математикалық функционалдық сауаттылық – оқушының білім, білік, дағдысын қалыптастыра отырып, шығармашылық қабілетінің дамуына жол ашады және алған білімін өмірде, іс жүзінде қолдану қабілетін қалыптастырады. Бағдарлама мазмұны білім берудің әдістемелік, дамытушылық және тәрбиелік мақсаттарына сәйкес келеді.

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік

Университетінің қауымдастырылған профессоры,

физика-математика ғылымдарының кандидаты

Иманчиев А.Е.

Түсінік хат

Оқу бағдарламасының жаңа форматқа көшуіне байланысты, жаңа форматтағы тестілеудің басты ерекшеліктерінің бірі – барлық мектеп оқушыларына міндетті болған математика пәнінің орнына математикалық сауаттылық тапсырмаларының енгізілуі болып табылады. Сондықтан мектеп бітіргелі отырған оқушылардың математикалық сауаттылығын қалыптастыру білім беру үрдісіндегі басты мақсаттардың бірі болып табылады. Математиканың өмірмен байланысы мен оның қолданылу аясын оқушының жете түсінуін қалыптастыратын математикалық сауаттылық курсы жоспарлау күн тәртібінен орын алып отыр.

Бұл бағдарлама ҚР «Білім туралы» Заңына, «Қазақстан Республикасы жалпы орта білім беретін мемлекеттік стандартының» негізіне және ҰБТ-да келетін математикалық сауаттылық есептеріне сүйене отырып құрастырылды.

Математика сабағындағы негізгі сауаттылыққа мыналар жатады: математика – барлық ғылымдардың логикалық негізі, күре тамыры ретінде қарастырылады. Математика ең алдымен оқушылардың дұрыс ойлау мәдениетін қалыптастырады, дамытады және оны шыңдай түседі.

Қазіргі уақыт талабына сай жан-жақты дамыған, белсенді, өмірге талпынысы, қызығушылығы бар тұлғаны мектеп табалдырығынан дайындап шығудың ең бір тиімді тәсілі – ол оқытудағы математикалық сауаттылық.

Математикалық сауаттылық – математиканың әлемдегі ролін анықтау және түсіну, әр түрлі формада берілген сандық ақпараттарды оқу, талдау, түсіндіріп беру дұрыс негізделген математикалық пайымдаулар айту, есептерді шығарудың тиімді тәсілдерін табу, орындау, өзін-өзі тексеру, өмірмен байланыстыру, математикалық білімді өмірлік жағдаяттарда кездесетін түрлі мәселелерді шешуде еркін қолдану болып табылады.

Бағдарлама білім берудің тәрбиелік және дамытушылық мақсаттарына толықтай жауап бере отырып, қабілетті, дарынды оқушыларды анықтайды. Оқушының өзбетімен жұмыс жасауына, оның шығармашылық қабілетінің дамуына жол ашады. Алған білімін өмірге, практикада қолдануын қалыптастырып, математикаға қызығушылығын арттырады.

Оқушылардың шығармашылық ізденіс әдістерін іріктеуге, талдап ойлауға, ой өрісін дамытуға дағдыландырады. Логикалық есептерді шығару – оқушыдан шығармашылықпен жұмыс істеуді талап етеді. Есепті шешу процесін мына кезеңдерге бөлуге болады:

- ✓ Есеп шартын талдау;
- ✓ Тірек-сызба құру;
- ✓ Есепті шешу әдістерін іздестіру;
- ✓ Есепті шешуді жүзеге асыру;
- ✓ Есеп шешімін тексеру;
- ✓ Есепті шешу тәсілдерін зерттеу.

Handwritten signature

✓ Алынған нәтижені талдау

Осылайша оқушылардың ойлау қабілетін арттырып, шығармашылықпен жұмыс істеуге болады.

«Математикалық сауаттылық» бойынша тест тапсырғанда қажетті курс болып табылады. Бұл курста оқушы функционалдық сауаттылық, логика, сандық салыстыруға және т.б. тапсырмаларды орындайды. Функционалдық сауаттылық адамдардың саяси, әлеуметтік, экономикалық және т.б. қызметтерге араласуына, білім алуына әсер етеді.

Бағдарлама жаратылыстану-математика бағытындағы базалық білімі бар жалпы білім беретін мектептердің 10-сыныпқа арналған және 36 сағатқа есептелген.

Бағдарламаның мақсаты:

Математикалық сауаттылықты дамыта отырып, оқушының пәнге деген қызығушылығын арттыру, математиканы техникада, өнерде, практикалық қызметте, тұрмыста қолдану біліктілігін дамытуға жағдай жасау, логикалық ойлау қабілетін дамыту. Оқушылардың зияткерлік дамуын, есеп шығарудың тиімді тәсілдерін және өзін-өзі бақылау дағдыларын қалыптастыру;

Дәстүрлі емес жағдайларда білім, білік дағдыларын қолдана алу біліктілігін дамыту;

Бағдарламаның өзектілігі:

«Математикалық сауаттылық» курсы оқушылардың логикалық ойлау қабілеттерін дамытып қана қоймай, оларға практикалық мазмұнды есептердің мағынасын түсіне отырып шешудің тиімді тәсілдерін үйренуге мүмкіндік береді. Күрделі және стандартты емес есептерді шешудің оңтайлы жолдарын меңгере отырып, мазмұнды есептерді шешуде өмірмен байланыстыра алады.

Мәтінді және логикалық есептерді шығару арқылы оқушылардың есте сақтау қабілеттерімен қатар математикалық сауаттылықтары да артады.

Бағдарламадағы оқытудың міндеттері:

- Өр түрлі әдіс тәсілдерді қолдана отырып, практикалық мазмұнды есептерді шешуге үйрету;
- Теориялық алған білімдерін өмірмен байланыстыра отырып, қолдана білуге дағдыландыру;
- Алған білімдерін нақты іс-тәжірибеде, өмірде пайдалана білуге үйрету;
- Шығармашылық қабілеттерін дамыту;
- Математикалық білім, білік дағдыларының белгілі жүйелерін меңгерту;
- Ізденушілік, зерттеушілік жұмыстарын ұйымдастыру;
- Өртүрлі әдістермен логикалық есептерді шешуге үйрету;
- Есептердегі олардың практикалық маңыздылығын көрсету.

Бағдарлама бойынша оқушылар нені меңгеруі керек:

- Өз бетінше ізденіп жұмыс істеуіне көңіл бөлу;

- Өзін-өзі бағалай білу;
- Дұрыс шешім қабылдап, белгілі бір мақсатқа жетуге ұмтылу;
- Өз ойын айта білу.
- білу (еске түсіру);
- қолдану (байланыстарды орнату);
- ойлау (пайымдау).

Бағдарламадан күтілетін нәтиже:

- Оқушылардан математикалық сауаттылық тапсырмаларында берілген шарттарды әртүрлі кесте, формула, график түрінде түсіндіре білу.
- Әр түрлі математикалық, интеллектуалдық математикалық сайыстарда, әр түрлі деңгейдегі есептер, тест тапсырмаларын әртүрлі әдістермен шығарып, жақсы нәтижелер көрсете білу.

Бағдарламаның мазмұны мен құрылымы

«Математикалық сауаттылық» 11-сынып
(барлығы - 36 сағат, аптасына - 1 сағат)

«Математикалық сауаттылық» курсына білім мазмұны бес бөлімге бөлінген. Бұл бөлімдердің білім өнімі күтілетін нәтижені (біліктер немесе дағдылар, білім немесе түсініктер) көрсетеді. Әр бөлімше ішінде тізбектеліп жазылған оқу мақсаттары мұғалімге өз жұмысын дұрыс жоспарлап, оқушылардың жетістігін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік жасайды.

I бөлім. Сандар теориясы (8 сағат)

Жоғарғы дәрежелі санның соңғы цифрын анықтауға берілген есептер. Адам жасын анықтауға берілген есептер. Белгілі бір заңдылықты анықтау арқылы белгісіз санды табу.

Факториалға берілген есептер. Шамаларды салыстыруға берілген есептерді шешу. Кітап немесе газет беттерін анықтауға берілген есептер. Цифрды бетке және бетті цифрға айналдыру формулалары.

II бөлім. Мәтінді есептер (7 сағат)

Мәтінді есептің математикалық моделін құру. Концентрацияға берілген есептер. Бірлесіп жұмыс істеуге берілген есептер. Қозғалысқа берілген есептер.

III бөлім. Алгебралық мағынадағы есептер (4 сағат)

Жоғарғы дәрежелі көпмүшелердің бином жіктеуінде мүшелерін анықтау. Паскаль үшбұрышы. Арифметикалық прогрессия қасиеттері. Геометриялық прогрессияның қасиеттері.

IV бөлім. Кеңістік және форма (7 сағат)

Геометриялық мазмұнды мәтіндік есептер. Геометриялық фигуралардың периметрі мен ауданы. Геометриялық денелердің көлемі мен беттерінің ауданы. Геометриялық фигуралар мен денелер өлшемдерінің тәуелділігіне берілген есептер. Геометриялық денелердің комбинациялары.

V бөлім. Статистика және ықтималдық теориясы (10 сағат)

Жиындар теориясы. Статистикалық мәліметтердің сандық сипаттамалары. Графиктермен және кестелермен берілген есептер. Комбинаторика элементтері.

Ықтималдылықтың классикалық анықтамасы. Ықтималдықтың геометриялық анықтамасы. Ықтималдықтарды қосу және көбейту. Шарттық ықтималдылық. Толық ықтималдылық формуласы және Байес формуласы. Тәуелсіз тәжірибе. Бернулли формуласы. Ықтималдықтары жоғары сәттіліктер саны. Пуассон формуласы. Муавр-Лаплас теоремасы.

Тақырыптық жоспар
 «Математикалық сауаттылық» 11-сынып
 (барлығы - 36 сағат, аптасына - 1 сағат)

№	Тақырып атауы	Сағат саны	мерзімі
I бөлім. Сандар теориясы (8 сағат)			
1	Жоғарғы дәрежелі санның соңғы цифрын анықтауға берілген есептер.	1	
2	Адам жасын анықтауға берілген есептер.	1	
3	Белгілі бір заңдылықты анықтау арқылы белгісіз санды табу.	1	
4	Факториалға берілген есептер	1	
5	Шамаларды салыстыруға берілген есептерді шешу.	1	
6	Кітап немесе газет беттерін анықтауға берілген есептер.	1	
7	Цифрды бетке және бетті цифрға айналдыру формулалары.	1	
8	Тест	1	
II бөлім. Мәтінді есептер (7 сағат)			
9	Мәтінді есептің математикалық моделін құру.	1	
10	Концентрацияға берілген есептер.	2	
11	Бірлесіп жұмыс істеуге берілген есептер.	2	
12	Қозғалысқа берілген есептер	1	
13	Тест	1	
III бөлім. Алгебралық мағынадағы есептер (4 сағат)			
14	Жоғарғы дәрежелі көпмүшелердің бином жіктеуінде мүшелерін анықтау. Паскаль үшбұрышы	1	
15	Арифметикалық прогрессия қасиеттері	1	
16	Геометриялық прогрессияның қасиеттері	1	
17	Тест	1	
IV бөлім. Геометриялық мағынадағы есептер (7 сағат)			
18	Геометриялық мазмұнды мәтінді есептер	1	
19	Геометриялық фигуралардың ауданы мен периметрі	1	
20	Геометриялық денелердің бүйір және толық бетінің ауданы	1	
21	Геометриялық денелердің көлемі	1	
22	Геометриялық фигуралар мен денелер өлшемдерінің тәуелділігіне берілген есептер	1	
23	Геометриялық денелердің комбинациялары	1	
24	Тест	1	

Handwritten signature

V бөлім. Статистика және ықтималдық теориясы (10 сағат)			
25	Жиындар теориясы	1	
26	Статистика элементтері	1	
27	Комбинаторика элементтері.	1	
28	Тест	1	
29	Қорытынды сабақ	1	
30	Ықтималдылықтың классикалық анықтамасы	1	
31	Шарттық ықтималдылық. Ықтималдықтарды қосу және көбейту	1	
32	Толық ықтималдылық формуласы және Байес формуласы	1	
33	Тәуелсіз тәжірибе. Бернуллі формуласы	1	
34	«Математикалық сауаттылық» тест	1	
	Барлығы:	36	

Handwritten signature

Пайдаланылған әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. А.Е. Әбілқасымова , Т.П. Кучер, В.Е. Корчевский, З.Ә. Жұмағұлова/ Алгебра және анализ бастамалары: Жалпы білім беретін мектептің жаратылыстану-математика бағытындағы 11- сыныбына арналған оқулық. 1-бөлім. - Алматы: Мектеп, 2019 – 240 б.
2. Жанасбаева Ұ.Б.Жанасбаев Ж.Б. Логикалық және комбинаторикалық есептер. 3-11 сынып оқушыларына арналған оқу-әдістемелік құрал, Алматы 2015.
3. Ұлттық тестілеу орталығы, Математикалық сауаттылық. ҰБТ-ға дайындалуға арналған оқу-әдістемелік құрал, Нұр-Сұлтан – 2021.

Қосымша әдебиеттер:

1. Математикалық сауаттылық ҰБТ және кешенді тестілеуге арналған әдістемелік құрал. Жанасбаева Ұ.Б. , Жанасбаева К.Б. Алматы-2017;
2. PISA-2015 Халықаралық зерттеуге дайындықты әдістемелік және ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету. Әдістемелік жинақ. Астана 2015;
3. PISA, TIMSS зерттеулерінің тапсырмалары негізінде оқушылардың математикалық сауаттылығын дамыту. Әдістемелік құрал. Астана 2014;
4. PISA және TIMSS Халықаралық зерттеулерге оқушыларды дайындауға арналған есептер жинағы. Астана 2016;
5. Жанасбаева Ұ.Б., Математикадан тест есептері: әдістемелік құрал, Алматы-2021:
6. Ұлттық тестілеу орталығы, Математикалық сауаттылық. ҰБТ-ға дайындалуға арналған оқу-әдістемелік құрал, Нұр-Сұлтан – 2021.

«№69 ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ОРТА МЕКТЕБІ»КММ

№69 жалпы білім беретін орта
мектеп директоры А.Абжалелова

Бұйрық № 220-А

01.09.2023 ж

«Биология»
курсы бағдарламасы
7 кластарға арналған

АҚТӨБЕ 2023 ж

Түсінік хат

Биология пәнінен бұл бағдарлама жалпы мектептердің 7 кластарда оқушылардың білімдерін жүйелеуге, ең бастысы функциялық сауаттылығын арттыру, шығармашыл тұрғыда ойлауға және шешім қабылдай алуға, кәсіби жолын таңдай алуға қабілеттерін дамытуға бағытталған.

Биологиялық тапсырмалар мен жаттығулар, – оқушылардың биологиядан білім сапасын анықтаудың негізгі құралдарының бірі.

Бағдарламада тесттер, логикалық мәтін түріндегі тапсырмалар мен жаттығуларды орындату арқылы білімдерін арттыру көзделген. Курстың негізіне тірі ағзаларды жүйелеу, тұқымұуалаушылық, жасушалық биология, бөліп шығару, заттар тасымалы тарауларынан алынған.

Бағдарламаның мақсаты: «Биология» пәнінің мақсаты – оқушыларға органикалық дүниенің көптүрлілігі, ондағы болып жатқан құбылыстар мен үдерістердің заңдары мен заңдылықтары, сонымен қатар адам оның ажырамас бөлігі туралы білім мен түсінік жүйелерін беру.

Бағдарламаның өзекті мәселесі:

Жер бетіндегі барлық тірі ағзалардың құндылығын түсіну үшін өмірдің құрылымды-функционалды және генетикалық негіздері туралы, тірі табиғаттың негізгі патшалықтары ағзаларының көбеюі мен дамуы, экожүйе, биоалуантүрлілік, эволюция туралы білім жүйесін асыру;

Экологиялық этика нормалары мен ережелерін, табиғатқа жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру;

Генетикалық сауаттылықты қалыптастыру - салауатты өмір салты негіздері, психикалық, тән және моральдық денсаулық сақтау;

Міндеттерді:

- Биологиялық дүниетанымды қалыптастыру
- Алған білімдерінің маңызы туралы түсініктерді меңгерту;
- Әр оқушының оқу деңгейін анықтау;
- Биологиядан білім стандартына сәйкес келетін қосымша оқытудың
- Жоспарланған нәтижесін қамту.
- Қарапайымнан күрделіге бағытталған тапсырмалар мен жаттығуларды,
- Тест тапсырмаларын шешуге дағдыландыру.
- Теориялық білімдерін практикада қолдану білу.

Бағдарлама бойынша оқушылар нені меңгеру керек: оқушылардың тұлғалық қасиеттерін дамыту, биологиялық білімдерін практикада қолдануға ұмтылу, медицина, ауыл шаруашылығы, биотехнология, экологиялық менеджмент және қоршаған ортаны қорғау саласындағы практикалық іс-шараларға қатысу.

Күтілетін нәтиже:

- ✓ Оқушылардың қоршаған орта туралы білімдері кеңейеді;
- ✓ Ғылымға деген қызығушылығы артады;
- ✓ Зерттеушілік қабілеті дамиды;
- ✓ Алған білімін күнделікті өмірде қолданады;
- ✓ Бейіндік біліктілігін дамытады;
- ✓ Тапсырмалар мен жаттығуларды орындау барысында оқушының білімі

Бағдарламаның мазмұны мен құрылымы

Биология. 7 класс.

(Барлығы -34сағат, аптасына 1 сағат)

I. Экожүйелер 3 сағат

1. Тіршіліктің пайда болуы, қоршаған орта факторлары
Экожүйедегі организмдердің қоректену типі.
2. Қызыл кітапқа енген өсімдіктермен жануарларды сипаттау
3. Тест тапсырмалар

II Тірі ағзаларды жүйелеу 3 сағат

1. Жүйелеудің маңызы және түрлері
2. Біржасушалы және көпжасушалы организмдер
3. Тест тапсырмасы

III. Жасушалық биология. Су және органикалық заттар 3 сағат

1. Жасушаның ашылу тарихы, Ұлпалар мүшелер және мүшелер жүйесі
2. Өсімдіктер мен жануарлар организмдеріне кіретін маңызды элементтер
3. Өсімдіктердің қалыпты өсуі үшін қажетті элементтер
4. Тест тапсырмалар

IV. Заттардың тасымалдануы 2 сағат

1. Тірі организмдегі қоректік заттар тасымалының маңызы, Өсімдіктердің зат тасымалдауға қатысушы мүшелері
2. Тамыр мен сабақтың құрылысындағы өзара байланыс, Ксилема және флоэма элементтерін салыстыру

V. Тірі ағзалардың қоректенуі 2 сағат

1. Жай және күрделі жапырақтардың ерекшеліктері
2. Өсімдік тіршілігіндегі лептестіктің ролі

VI. Тыныс алу 3 сағат

1. Тірі организмдердегі тыныс алудың маңызы Оттекті және оттексіз тыныс алатын оғзалар
2. Тыныс алудың маңызы, Тыныс алу мүшелері ауруларының қоздырғышы
3. Тест тапсырмасы

VII. Бөліп шығару 4 сағат

1. Бөліп шығару процесіне қатысатын мүшелер
2. Өсімдіктердегі органикалық және минералды заттардың бөліп шығуы
3. Біржасушалылар мен көпжасушалылардың зәр шығару мүшесі
4. Тест тапсырмасы

VIII. Қозғалыс 2 сағат

1. Өсімдіктер тіршілігіндегі қозғалыстың түрлері, Өсімдіктердегі фотопериодизм
2. Қарапайымдылар, қосмекенділер, сүтқоректілердің қозғалу мүшелерінің ерекшеліктері

IX. Координация және реттелу 3 сағат

1. Жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру, Жүйке жүйесінің қызметін салыстыру

2. Ми діңінің құрылысы мишық, Үлкен ми сыңарлары қыртысының құрылысы Жүйке жүйесі сигментінің ерекшелектері Жұлын. Қарапайым және күрделі рефлексдер, И.М. Сеченовтың рефлекстік теориясы

3. Шылым шегу мен спиртті сусындарды ішумен күресу. Тест тапсырмасы

X. Тұқымқуалаушылық және өзгергіштік 3 сағат

1. Адамның тұқымқуалаушылық белгілерін зерттеудің әдіс тәсілдері
Организімнің қасиеттері Ген

2. ДНҚ және хромосомма жайлы түсінік. Аутосомалар және жыныс хромосомалар

3. Тест тапсырмасы

XI. Көбею ,өсу және даму 3 сағат

1. Өсімдіктердегі көбеюдің формалары, Вегетативті көбею тәсілдері

2. Адам организімінің өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары

3. Тест тапсырмалары

XII. Микробиология және биотехнология 3 сағат

1. Микробиология өндірісі, Биотехнология өндірісі

2. Залалсыздандырғыш құралдардың қолданылу тәсілдері Вирустардың қазіргі заманғы классификациясы

3. Тест тапсырмалары

Тақырыптық жоспар

№	Курс тақырыбы	Сағат саны	мерзімі
I Экожүйелер 3 сағат			
1	Тіршіліктің пайда болуы, қоршаған орта факторлары, Экожүйедегі организмдердің қоректену типі.	1	04.09
2	Қызыл кітапқа енген өсімдіктермен жануарларды сипаттау	1	11
3	Тест тапсырмалар	1	18
II			
1	Жүйелеудің маңызы және түрлері	1	25
2	Біржасушалы және көп жасушалы организмдер	1	02.10
3	Тест тапсырмалар	1	09
III Жасушалық биология. Су және органикалық заттар 3 сағат			
1	Жасушаның ашылу тарихы, Ұлпалар мүшелер және мүшелер жүйесі	1	16
2	Адам организміне қажетті органикалық заттар	1	23
3	Тест тапсырмалар	1	06.11
IV Заттардың тасымалдануы 2 сағат			
1	Тірі организмдегі қоректік заттар тасымалының маңызы Өсімдіктердің зат тасымалдауға қатысушы мүшелері	1	13
2	Атқаратын қызметіне қарай тамыр мен сабақтың құрылысындағы өзара байланыс Ксилема және флоэма элементтерін салыстыру	1	20
V Тірі ағзалардың қоректенуі 2 сағат			
1	Жай және күрделі жапырақтардың ерекшеліктері	1	27
2	Өсімдік тіршілігіндегі лептестіктің ролі	1	04.12
VI Тыныс алу 3 сағат			
1	Тірі организмдердегі тыныс алудың маңызы, Оттекті және оттексіз тыныс алатын оғзалар	1	11
2	Тыныс алудың маңызы, Тыныс алу мүшелері ауруларының қоздырғышы	1	18
3	Тест тапсырмасы	1	25
VII Бөліп шығару 4 сағат			
1	Бөліп шығару процесіне қатысатын мүшелер	1	08.01
2	Өсімдіктердегі органикалық және минералды заттардың бөліп шығуы	1	15

3	Біржасушалылар мен көпжасушалылардың зәр шығару мүшесі	1	22
4	Тест тапсырмасы	1	29
VIII Қозғалыс 2 сағат			
1	Өсімдіктер тіршілігіндегі қозғалыстың түрлері Өсімдіктердегі фотопериодизм	1	05.02
2	Қарапайымдылар, қосмекенділер, сүтқоректілердің қозғалу мүшелерінің ерекшеліктері	1	12
IX Координация және реттелу 3 сағат			
1	Жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру, Жүйке жүйесінің қызметін салыстыру	1	19
2	Ми діңінің құрылысы мишық Үлкен ми сыңарлары қыртысының құрылыс. Қарапайым және күрделі рефлексстер, И.М. Сеченовтың рефлексстік теориясы	1	26
3	Шылым шегу мен спиртті сусындарды ішумен күресу. Тест тапсырмасы	1	04.03
X Тұқымқуалаушылық және өзгергіштік 3 сағат			
1	Организімнің қасиеттері Ген	1	11/18
2	ДНҚ және хромосомма жайлы түсінік. Аутосомалар және жыныс хромосомалар	1	01.04
3	Тест тапсырмасы	1	08
XI Көбею, өсу және даму 3 сағат			
1	Өсімдіктердегі көбеюдің формалары, Вегетативті көбею тәсілдері	1	15
2	Адам организмінің өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары	1	22
3	Тест тапсырмалары	1	29
XII Микробиология және биотехнология 3 сағат			
1	Микробиология өндірісі, Биотехнология өндірісі	1	06.05
2	Залалсыздандырғыш құралдардың қолданылу тәсілдері Вирустардың қазіргі заманғы классификациясы	1	23
3	Қорытынды	1	20

Пайдаланылған әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Соловьева А.Р, Ибраимова Б.Т, Алина Ж.А Алматы: Атамұра 2017ж
2. Соловьева А.Р, Ибраимова Б.Т, Алина Ж.А Алматы: Атамұра 2018ж
3. Очкаур Е.А., Құрманғалиева Ж.Б. Алматы: Мектеп 2017 ж

Қосымша әдебиеттер:

1. «Биология салауаттылық негіздері» журналдары. 3.4 2009ж
2. «Биология және сауаттылық негізі» ғылыми педагогикалық журнал 2004ж.
3. Харипкова А.Н. «Генетика және денсаулық» Алматы мектеп,1994ж
4. Дайырбекова М. «Адам анатомиясы практикумы»1991ж
5. Ж. Темирбекова, Д. Темирбекова Микробиология Ітом. Астана – 2011ж

«№69 ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ОРТА МЕКТЕБІ» КММ

«БЕКІТЕМІН» *Аб*
№69 жалпы білім беретін орта
мектеп директоры А.Абжалелова
Бұйрық» № ____ «__» ____ 2023

«География»
курсы бағдарламасы
8 кластарға арналған

АҚТӨБЕ 2023 ж